

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/241885,Ludzie-zywej-Historii-i-projekt-Archiwum-Pelne-Pamieci-Gosciem-spotkania-byla-jo.html>
14.05.2026, 13:44

„Ludzie żywej Historii” i projekt Archiwum Pełne Pamięci. Gościem spotkania była Joanna Dardzińska - Namysłów, 7 maja 2026

Czy po wojnie wracać do komunistycznej Polski, czy pozostać na emigracji? Z takim dramatycznym wyborem mierzyli się żołnierze Polskich Oddziałów Wartowniczych służących przy armii amerykańskiej w powojennych Niemczech. Ich losom poświęcone było spotkanie zorganizowane 7 maja w Izbie Regionalnej w Namysławie w ramach cyklu „Ludzie żywej Historii”.

07.05.2026

[Archiwum IPN](#)

Wydarzenie przygotowały Izba Regionalna w Namysławie oraz Namysławski Ośrodek Kultury. Spotkanie otworzył burmistrz Namysłowa Jacek Fior. Joanna Dardzińska z Archiwum IPN, opierając się na zbiorach projektu Archiwum Pełne Pamięci, przedstawiła historię powstania Polskich Oddziałów Wartowniczych - formacji pomocniczej działającej przy amerykańskich wojskach okupacyjnych w Niemczech. Podkreśliła również ogromną wartość zachowanej dokumentacji. W polskich archiwach materiałów dotyczących tej formacji zachowało się niewiele, dlatego nadal trudno jednoznacznie ustalić zarówno dokładną datę formowania oddziałów, jak i liczbę polskich kompanii wartowniczych oraz służących w nich osób.

W ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci pozyskano dotąd trzy kolekcje związane z tą tematyką. Każda z nich ukazuje inną powojenną drogę i odmienne życiowe wybory:

- Jan Korytko - w 1946 roku opuścił szeregi kompanii wartowniczej i wrócił do Polski,
- Kazimierz Smulski - wiosną 1948 roku osiedlił się w Wielkiej Brytanii,
- Kazimierz Wajda - po zakończeniu służby w latach 50. wyemigrował do Stanów Zjednoczonych.

Dla wielu wartowników decyzja o pozostaniu na emigracji wynikała z obaw przed represjami komunistycznych władz, ale także z poczucia, że po wojennych doświadczeniach nie mieli już do kogo i po co wracać. Szczególnym gościem spotkania był Jan Korytko - jeden z darczyńców projektu Archiwum Pełne Pamięci, który wkrótce ukończy 101 lat. Jego obecność nadała wydarzeniu wyjątkowy, osobisty wymiar i przypomniiała, jak ważne jest zachowywanie świadectw życia uczestników historii XX wieku.

W ocaleniu tej historii ogromną rolę odegrała rodzina Jana Korytki - Violetta i Piotr Korytko oraz córki Barbara i Teresa. To dzięki ich zaangażowaniu, a także wsparciu Arkadiusza Oleksiaka z Namysławskiego Centrum Kultury, udało się wydać wspomnienia Jana Korytki pt. „Moja droga...”. To właśnie dzięki rodzinnym archiwom możliwe jest dziś odtwarzanie historii formacji, o której wciąż nie wiemy jeszcze wszystkiego.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Namysłów

Wrocław